

ZASEDANJE STALNE KOMISIJE SEV ZA STANDARDIZACIJU U JUGOSLAVIJI

Na osnovu saglasnosti Saveznog izvršnog veća na Bledu je od 19. do 26. novembra 1979. godine održano redovno 56. zasedanje Stalne komisije SEV za standardizaciju.

Na zasedanju su učestvovali delegacije zemalja članica SEV, delegacija SFR Jugoslavije koja učestvuje u radu Komisije u skladu sa Sporazumom SFRJ-SEV, kao i predstavnici Instituta SEV za standardizaciju, Sekretarijata SEV i međunarodnog privrednog udruženja „Interhimvolokno“.

Učesnike zasedanja pozdravio je dr Slobodan Gligorijević, član SIV-a i Stalni predstavnik SFRJ u SEV. Svečanom otvaranju zasedanja prisustvovao je I. Vinkler, član Izvršnog veća SR Slovenije i predstavnici Privredne komore SR Slovenije.

Komisija je u okviru dnevnog reda razmatrala rezultate rada radnih tela Komisije, izmene plana razrade standarda SEV za 1979. godinu, nacrt plana rada Komisije za 1980. godinu, pitanja daljeg razvoja poslova u oblasti standardizacije koji su vezani za stvaranje normativno-tehničke osnove za sprovođenje zadataka iz Kompleksnog programa, a prvenstveno se odnose na realizaciju dugoročnih namenskih programa saradnje, specijalizaciju i kooperaciju proizvodnje i trgovinsku razmenu.

Na ovom zasedanju usvojeno je 276 standarda SEV iz oblasti mašinogradnje, hemije, metalurgije, elektrotehnike, radioelektronike, sigurnosne tehnike i dr.

ANOTACIJE PREDLOGA JUGOSLOVENSКИH STANDARDA

Predloge standarda koje objavljujemo u ovom broju JUS informacija pripremile su stručne komisije Saveznog zavoda za standardizaciju u čiji su sastav pored stručnjaka Zavoda ušli predstavnici proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova.

Svi tekstovi predloga standarda su umnoženi i dostavljeni svim članovima komisija — predstavnicima organizacija da stave svoje primedbe. Danom objavljivanja u JUS informacijama pomenuti predlozi se stavljaju na javnu diskusiju i zainteresovani se obaveštavaju da je:

— rok za dostavljanje primedbi u vezi sa predlozima standarda i predlozima revizije standarda **15. mart 1980. godine.**

Zainteresovani koji nisu primili predloge mogu se obratiti Saveznom zavodu za standardizaciju, odgovarajućoj grupi, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sa zahtevom da im se isti dostave.

IZ GRUPE ZA RUDARSTVO I METALURGIJU

iz oblasti nemetalnih mineralnih sirovina

- JUS B.B6.031** — Kalcijum karbonatna punila. Prirodni kalcijum karbonat za upotrebu u industriji gume. Tehnički uslovi
- JUS B.B8.081** — Kalcijum karbonatna punila. Metode hemijskih ispitivanja. Određivanje nerastvorljivih materija u hlorovodoničnoj kiselini
- JUS B.B8.082** — Kalcijum karbonatna punila. Metode hemijskih ispitivanja. Određivanje gubitka žarenjem na 1000 °C
- JUS B.B8.083** — Kalcijum karbonatna punila. Metode ispitivanja. Određivanje alkaliniteta (preračunato na Na₂CO₃)

IZ GRUPE ZA POLJOPRIVREDU I PREHRAMBENU INDUSTRIJU

iz oblasti žitarica

JUS E.B3.516 – Kukuruz kao sirovina za industrijsku preradu i stočnu hranu

IZ GRUPE ZA HEMIJU

iz oblasti tekstila

JUS F.G1.611 – Tekstil – sredstva lične zaštite. Čarape i delovi čarapa – jaki steznici. Tehnički uslovi

JUS F.G1.612 – Tekstil – sredstva lične zaštite. Čarape duge, i sa gaćicama – blagi steznici. Tehnički uslovi

IZ GRUPE ZA ELEKTROTEHNIKU

A. iz oblasti radio-komunikacija, predajnika i metoda merenja

JUS N.N6.345 – Opšti termini koji se odnose na željenu modulaciju

JUS N.N6.346 – Merenja koja se odnose na željenu modulaciju

JUS N.N6.347 – Karakteristike predajnika koje se odnose na željenu modulaciju

B. Iz oblasti električnih aparata za domaćinstvo

JUS N.M2.080 – Zahtevi za bezbednost. Kuhinjske mašine. Posebni tehnički uslovi i ispitivanja

SASTANCI KOJI ĆE SE ODRŽATI

A. Sastanak komisije za standarde Saveznog zavoda za standardizaciju iz oblasti proizvodnje, prenosa i korišćenja toplotne energije održaće se 19. decembra 1979. godine u 10 časova u prostorijama Zavoda, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sala 97/IV sprat.

Dnevni red sastanka je:

– razmatranje nacrtu programa tehničke regulative iz oblasti proizvodnje, prenosa i korišćenja toplotne energije.

Nacrt navedenog programa je objavljen u JUS informacijama br. 17. od 1. septembra 1979. godine i na zahtev je dostavljen svima koji su zainteresovani za ovu oblast.

B. Sastanak komisije za standarde Saveznog zavoda za standardizaciju iz oblasti kontenera održaće se 20. decembra 1979. godine, u 9 časova, u prostorijama Zavoda, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sala 97/IV sprat. Dnevni red sastanka je:

– razmatranje i utvrđivanje konačnog teksta predloga jugoslovenskog standarda:

JUS Z.M8.002 – Konteneri serije 1. Konteneri sa termičkim karakteristikama. Tehnički uslovi i ispitivanja.

C. Sastanak komisije za standarde Saveznog zavoda za standardizaciju iz oblasti auto-pneumatika održaće se 24. i 25. decembra 1979. godine u 10 časova, u prostorijama Zavoda, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sala 97/IV sprat.

Dnevni red:

– razmatranje sledećih standarda:

1. Standardi u fazi nacrtu JUS G.E3.101, 102 i 201;
2. Standardi u fazi nacrtu JUS G.E3.601, 602, 603 i 604;

3. Standardi u fazi prednacrtu, koje je pripremila „SAVA“ – Kranj; JUS G.E3.301, 451 i 501;

4. Standard u fazi prednacrtu koji je pripremila organizacija „M. Zakić.., OOUR „Obilićevo“ – Kruševac; JUS G.E3.401;

5. Standardi u fazi prednacrtu koje je pripremio „TOMOS“ – Kopar; JUS M.N1.055, JUS K.T1.831 i K.T1....

6. Standard u fazi prednacrtu, koji je pripremio „ROG“ – Ljubljana; JUS M.N1.051.

ODRŽANI SASTANCI

A. Sastanci Komisije za elektronsku opremu za merenja održani su 29. i 30. oktobra i 19. i 20. novembra 1979. godine u Saveznom zavodu za standardizaciju. Usvojeni su sledeći standardi:

JUS L.G7.003 – Bezbednost elektronskih mernih instrumenata. Tehnički uslovi i ispitivanja

JUS L.G7.100 – Impulsna tehnika i instrumenti. Termini i definicije

JUS L.G7.200 – Digitalni voltmetri i analogno-digitalni konvertori, i

JUS L.G7.300 – Katodni osciloskopi. Termini, tehnički uslovi i metode ispitivanja

U planu rada komisije je izrada standarda za:

– Terminologiju mikrotalasnih instrumenata

– Interface programisanih instrumenata

– Merenje i analiza impulsa

– Tehničke uslove za impulsne generatore

– Tehničke uslove za mikrotalasne generatore

Sledeći sastanak Komisije planira se za 14. 15. i 16. januar 1980. godine kada će se razmatrati nacrt standarda JUS L.G7.101 – „Mikrotalasni instrumenti. Termini i definicije“.

- B. Sastanak Komisije za livničku industriju održan je 14. novembra 1979. godine u poslovnim prostorijama Saveznog zavoda za standardizaciju.

Na sastanku su usvojeni sledeći zaključci:

1. usvojen je konačni tekst predloga standarda
JUS B.H9.102 – Sredstva za upotrebu u livnicama. Premazi za peščane kalupe jezgra. Klasifikacija. Uslovi kvaliteta. Metode ispitivanja.
2. usvojen je konačni tekst predloga standarda
JUS B.H9.103 – Sredstva za upotrebu u livnicama. Premazi za kalupe jezgra. Uzimanje uzoraka
3. standarde JUS B.H9.101 – Sredstva za površinsku zaštitu kalupa i jezgra. Klasifikacija i uslovi kvaliteta i JUS B.H8.101 – Sredstva za površinsku zaštitu kalupa i jezgra. Metode ispitivanja – spojiti u jedan standard i uneti ga u plan za reviziju u 1980. godini;
4. pripremiti predlog novog standarda JUS B.F9.001 – Sintetičke smole za upotrebu u livnicama. Tehnički uslovi i metode ispitivanja;
5. pripremiti predlog novog standarda JUS B.B5.050 – Olivinski pesak za upotrebu u livnicama. Tehnički uslovi i metode ispitivanja. Za pripremu novog standarda treba konsultovati proizvođača „Magnohrom“ – Kraljevo;
6. razmotriti mogućnost da se pripremi predlog standarda JUS B.B5.051 – Hromitni pesak za upotrebu u livnicama. Tehnički uslovi i metode ispitivanja.

- C. Sastanak Stručne komisije Saveznog zavoda za standardizaciju i Tehničkog pododbora TPO–12C Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta za standarde iz oblasti radio-predajnika održan je u Portorožu 19. i 20. novembra 1979. godine.

Na sastanku su usvojeni nacrti jugoslovenskih standarda:
JUS N.N6.345 – Radio-komunikacije. Predajnici. Metode merenja. Opšti termini koji se odnose na željenu modulaciju.

JUS N.N6.346 – Radio-komunikacije. Predajnici. Metode merenja. Merenja koja se odnose na željenu modulaciju.

JUS N.N6.347 – Radio-komunikacije. Predajnici. Metode merenja. Karakteristike predajnika koje se odnose na željenu modulaciju.

Jednoglasno je doneta odluka da se sekretarijat Tehničkog pododbora TPO–12C, JEK-a, za radio-predajnike dodeli Saveznoj upravi za radio-veze, a za sekretara je izabran Dejan Popović, dipl. ing., savetnik za merne metode i tehnološke postupke ove uprave.

Analiziran je plan jugoslovenskih standarda za radio-predajnike i konstatovano je da se mora naći rešenje za njegovu bržu realizaciju.

- D. Sastanak stručne komisije SZS za standarde iz oblasti osnovnih standarda – Veličine, jedinice i simboli, održan je 21. i 22. novembra 1979. godine.

Usvojeni su predlozi standarda:

- JUS A.A1.020 – Veličine, jedinice i simboli. Opšti principi
- JUS A.A1.023 – Veličine, jedinice i simboli. Veličine i jedinice za prostor i vreme
- JUS A.A1.024 – Veličine, jedinice i simboli. Veličine i jedinice za periodične i srodne pojave
- JUS A.A1.025 – Veličine, jedinice i simboli. Veličine i jedinice mehanike
- JUS A.A1.026 – Veličine, jedinice i simboli. Veličine i jedinice toplote
- JUS A.A1.037 – Veličine, jedinice i simboli. Konverzioni faktori za jedinice koje se ne upotrebljavaju
- JUS A.A1.045 – Veličine, jedinice i simboli. Tablice za preračunavanje kilokalorija po času – vat

Na zasedanju je načelno bio prihvaćen stav, da razmatrani jugoslovenski standardi treba da budu ekvivalentni međunarodnim standardima, sa manjim odstupanjem (kako je slično usvojeno i od strane većine zemalja, članica Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO)), a što ima i veoma važnu praktičnu upotrebnu vrednost i u skladu je sa opštim principima standardizacije.

Detaljnijom analizom konstatovano je da međunarodni standardi ISO 31/I–XIII nisu u suprotnosti sa Zakonom o mernim jedinicama i merilima (Službeni list SFRJ, br. 13/76), i obratno, tj. da su sve veličine i jedinice navedene u Zakonu, sadržane i u razmatranim predlozima jugoslovenskih standarda, kao i da imaju odgovarajuće nazive i definicije.

Za budući rad, zaključeno je, da predloge preostalih standarda iz ove grupe, JUS A.A1.027 – 035, treba izraditi odmah po izlasku drugog izdanja ISO 31/VI – XIII, čije se izlaženje očekuje tokom 1980. godine.

Zaključeno je, takođe, da treba izraditi standarde pregleda oznaka i naziva veličina, sređenih po abecednom redu, za razne jezičke verzije (JUS A.A1.055 i 058 – srpsko-hrvatska, 056 i 059 – engleska, i 057 i 060 – francuska), na čemu je već znatan deo posla urađen. Isto tako treba izraditi predloge JUS A.A1.036 (veza ISO 1000) – SI – jedinice i preporuke za primenu njihovih umnožaka i drugih jedinica, kao i JUS A.A1.061 (veza ISO/DIS 2955 i ISO 646) – Obrada informacija – Predstavljanje SI i drugih jedinica u sistemima sa ograničenim skupom znakova.

E. Sastanak Komisije za poluprovodničke komponente i integrisana kola održan je 22. i 23. novembra 1979. godine u Tvornici poluvodiča RIZ u Zagrebu. Na sastanku je zaključeno sledeće:

Usvojen je konačni tekst standarda JUS N.R1.450. Nacrt standarda JUS N.R1.550 je prodiskutovan i odlučeno je da se stavi na javnu diskusiju.

Naredni zadaci:

JUS N.R1.600 — Granične vrednosti i osnovne karakteristike tiristora i trijaka

JUS N.R1. . . . — Merne metode za trijake

JUS N.R1. . . . — Merne metode za tiristore

JUS N.R1. . . . — Merne metode za tranzistore sa efektom polja

Sledeći sastanak se planira 5. i 6. februara 1980. u „R. Končaru“.

F. Sastanak Tehničkog pododbora TPO—12B, JEK-a, za bezbednost elektronskih aparata za domaćinstvo i sličnu upotrebu održan je 22. i 23. novembra 1979. godine u fabrici poluprovodnika pri RIZ, Zagreb.

Na sastanku su analizirani materijali međunarodne radne grupe WG1/SC—12B koji se odnose na osnovne uzroke pregrevanja i zapaljivosti televizora i ostalih elektronskih aparata za domaćinstvo.

Jugoslavija je aktivni član ove radne grupe. Dosadašnji rad ove grupe je pokazao da mrežni prekidači, štampane ploče, kondenzatori, otpornici i PVC žice su osnovni uzročnici za pojavu vatre kod televizora. Međutim radna grupa je konstatovala da je procenat pojave vatre kod televizora veoma mali.

Obrađeni su dokumenti koji su na dnevnom redu sastanka Međunarodnog potkomiteta SC—12B, IEC za bezbednost elektronskih aparata za domaćinstvo, koji se održava 11., 12. i 13. decembra u Dubrovniku i određeni su članovi jugoslovenske delegacije za ovaj sastanak. Na sastanku je takođe analiziran predlog standarda koji se odnosi na bezbednost elektronskih aparata za domaćinstvo posle obavljenih servisnih usluga.

Sledeći sastanak Tehničkog pododbora TPO—12B održaće se februara ili marta 1980. godine.

G. Na Bledu je 22. i 23. novembra 1979. godine, održano I jugoslovensko savetovanje tekstilaca o kvalitetu. Savetovanje je organizovao Zvezni tekstilni centar—Kranj, a pokrovitelji sasvetovanja bili su Opšte udruženje tekstilne i odevne industrije Jugoslavije, Gospodarska zbornica Slovenije — Splošno združenje tekstilne industrije Slovenije u saradnji sa Odborom za napredak kvaliteta in standardizacije pri Splošnem združenju tekstilne industrije Slovenije.

Na savetovanju je podneto 15 referata:

1. „Organizacija za kvalitetu u organizacijama udruženog rada“
2. „Nekateri aspekti kakovosti v tekstilni industriji“
3. „Izhodišča za urejanje vprašanj kakovosti v združenem delu“
4. „Troškovi kvaliteta“
5. „Jedinstveno jugoslovensko tržište — kvalitet — cena proizvoda i uloga inspekcije na tim područjima“
6. „Standardizacija i kvalitet tekstilnih proizvoda“
7. „Funkcija kakovosti v organizacijah združenega dela“
8. „Kvalitetni parametri pletenina i uzroci pojava grešaka na njima“
9. „Kontrola kvaliteta u MTT — Melje“
10. „Organizacija kontrole kvalitete u OOUR PERILO — Mura“
11. „Kvaliteta radno-zaštitne odeće za potrebe zdravstva“
12. „Nagrađivanje za kvalitet“
13. „Tekstilne preiskave in njihova vloga pri kontroli kakovosti“
14. „Principi statističkih metod“
15. „Kontrolne kartice u proizvodnji tekstila“
16. „Prikaz Zakona o standardizaciji sa gledišta kvaliteta proizvoda“

Svi referati su štampani u Zborniku, na 250 stranica.

H. Zasedanje Stručne komisije iz oblasti Informacija i dokumentacije, održano je 27. i 28. novembra 1979. god. Usvojeni su predlozi standarda

JUS A.C0.120 — Simboli za jezike, zemlje i institucije standardizacije

JUS A.C3.005 — Dokumentacija. Prikazi sa publikacije i dokumentaciju

JUS Z.A4.023 — Dokumentacija. Bibliografska citiranja. Bitni i dopunski elementi (revizija)

Zaključeno je da treba uložiti što više truda na izradi jugoslovenskih standarda na osnovu međunarodnih standarda koji su sadržani u ISO—priručniku br. 1 („Information transfer“) iz 1977. godine, a od kojih je već dobar deo posla urađen.

Zaključeno je takođe, da treba pristupiti izradi jugoslovenske verzije Tezaurusa termina standardizacije, prema engleskoj i francuskoj verziji ISO—tezaurusa, s obzirom da je već objavljen i standard JUS A.C1.205 — Smernice za sastavljanje i dalji razvoj jednojezičnih tezaurusa, kao i da postoji mogućnost saradnje sa Organizacijama koje pripremaju ekvivalentne tezauruse na jezicima slovenskih naroda, u prvom redu sa GOST-om.

OBAVEŠTENJE

Obaveštavamo pretplatnike biltena „Standardizacija“ kao i sve zainteresovane da do kraja decembra izlazi iz štampe br. 11/12 biltena i koristimo priliku da skrenemo pažnju na neke važnije članke:

UVODNI ČLANAK

- „Jedanaesto zasedanje Generalne skupštine Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO“

RUBRIKA 2

- „Standardizacija u oblasti boja i znakova sigurnosti“
- „Problematika unifikacije informatike na putevima“
- „Kalcijum karbonatna punila“

RUBRIKA 4

„Međunarodna i nacionalna standardizacija“ – Neki problemi primenjivanja međunarodnih i stranih standarda u nacionalnim okvirima –

„Aktivnost jugoslovenske delegacije u sekciji za kvalitet Stalne komisije SEV za standardizaciju“

RUBRIKA 5

- „Pojam isprave u Zakonu o standardizaciji“

U ostalim rubrikama bilten donosi objavljene jugoslovenske standarde, pregled primljenih važnijih inostranih standarda, primljenu dokumentaciju ISO i IEC i primljenu dokumentaciju SEV.

POZIVAMO RADNE ORGANIZACIJE IZ PROIZVODNJE I PROMETA, DRUŠTVENO-POLITIČKE ZAJEDNICE, ORGANE I INSTITUTE, ORGANIZACIJE POTROŠAČA I KORISNIKA USLUGA, ZAINTERESOVANE ZA POLITIKU STANDARDIZACIJE U JUGOSLAVJI, ZA PROGRAME I EKONOMSKU OPRAVDANOST STANDARDIZACIJE I PRIMENU STANDARDA, ZA POSLOVE ISPITIVANJA I ATESTIRANJA PROIZVODA, ZA MEĐUNARODNU I REGIONALNU STANDARDIZACIJU, ZA PRIMENU PROPISA I STANDARDA U VEZI SA NOVIM ZAKONOMO STANDARDIZACIJI I INSPEKCIJU KVALITETA, ZA PRINCIPE I NAČIN RADA NACIONALNE, GRANSKE I INTERNE STANDARDIZACIJE, ZA PROGRAME I PRAKSU U VEZI SA OBRAZOVANJEM KADROVA U OBLASTI STANDARDIZACIJE, ZA OBJAVLJENE JUGOSLOVENSKE I INOSTRANE STANDARDE, ZA PRIMLJENU DOKUMENTACIJU MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA ZA STANDARDIZACIJU ISO I IEC I ZA SVE AKTIVNOSTI U OBLASTI STANDARDIZACIJE, DA SE PRETPLATE NA BILTEN „STANDARDIZACIJA“ – GLASILO SAVEZNOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU.

GODIŠNJA PRETPLATA IZNOSI 150.- dinara a cena pojedinom primerku iznosi 30.- dinara.

Pretplatu slati neposredno na adresu prodavnice Saveznog zavoda za standardizaciju, Beograd, UI, Slobodana Penezića Krcuna 35, pošt. fah 933 ili na račun 60805-845-614.

„JUS informacije“ izdaje Savezni zavod za standardizaciju, primerci su besplatni, izlaze dva puta mesečno.

Adresa: Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd.

Telefoni: Centrala 644-066 i 682-099, grupa za rudarstvo i metalurgiju, lokal 348 i 349, grupa za građevinarstvo 379, grupa za hemiju 387 i 388, grupa za mašinogradnju i saobraćaj 342, 343, grupa za elektroteh-

niku 380, 381, grupa za poljoprivredu i šumarstvo 376, 377, grupa za bezbednost i zaštitu životne sredine 350, grupa za razvoj, koordinaciju, međunarodnu saradnju i informacije 275, grupa za uređivanje znakova kvaliteta i atestiranje 286, urednik biltena 276

Standardoteka 237

Sekretar: 290

41

428/1979/1

700052555.3,24

COBISS

